

Irak izvršil smrtno kazen nad 14 komunisti

Spor vladajoče stranke v Iraku s komunisti povzroča napetost med Irakom in Sovjetsko zvezo.

BEJRUT, Lib. — Vlada Iraka je izvršila smrtno kazen nad 14 obsojenimi komunisti, ki so bili obdolženi podtalnega delovanja proti vladi Iraka in v korist Moskve. Po vestih iz Bagdada naj bi bile smrtne obsodbe izvršene še pretekli mesec, kmalu po obsežnem nastopu proti komunistom, katerih večje število je bilo prijatih.

V zadnjih tednih je uradno vladno časopisje prineslo vrsto napadov na delo Komunistične partije, v katerih jo dolži podvrženosti Moskvi in poskusov izpodkopavanja vladajoče stranke Baath.

Irak je edina arabska država, ki je sklenila s Sovjetsko zvezo pogodbo o prijateljstvu in sodelovanju, podpisano pred 6 leti, ko je bila stranka Baath že štiri leta na oblasti v Bagdadu. Ta stranka temelji idejno na arabskem nacionalizmu in na socializmu.

Po letih ostrega nasprotovanja je Baath v Iraku dosegla s Komunistično partijo mir in sodelovanje. Dva člana KP sta bila sprejeta celo v vlado. Zdi se, da je sedaj to sodelovanje pri kraju. Komunistična partija je po svojem kongresu prva javno kritizirala politiko stranke Baath in povečano vladno sodelovanje na gospodarskem področju z Zahodom.

Gallaghan pozval Afriko, naj zavrne vmešavanje

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. — Predsednik britanske vlade James Callaghan je pred glavno skupščino ZN, ki razpravlja o omejitvi oboroževanja, pozval Afriške države, naj zavrnejo tuje poseganje v njihove spore in naj ne dovolijo, da bi prišlo v Afriki do oboroževalne tekme, ker sila, kot uči skušnjava, ne more prinesiti resničnih rešitev sporov.

"Tisti izmed nas, ki smo bili udeležni pri končanju kolonializma v Afriki, nismo zadovoljni, ko gledamo, kako jo izrablja novi imperializem, kako postaja možno, da se tam razvije novo ognjišče sporov med Vzhodom in Zahodom," je dejal James Callaghan.

Afriške vodnike je pohvalil za njihov sklep pred leti, da bodo svoje spore reševali v miru in odklanjali tuje vmešavanje. Pozval jih je, naj se vrnejo k temeljnemu načelu, naj to načela poudarjajo, da ne bo prepozno.

Brez "pravične" rešitve Ciprskega spora ne gre

ATENE, Gr. — Predsednik grške vlade Konstantin Karamanlis je še pred sestankom državnih vodnikov NATO zadnja dva dneva izjavil, da južnega krila NATO ne bo mogoče spraviti v red in ga okrepiti, dokler ne bo dosežena "pravična" rešitev spora na Cipru.

Tam ima turška vojska še vedno zasedenega skoraj 40% otoka, katerega prebivalstvo sestavljajo Grki do 80% in Turki kvečjemu 20%.

Vremenski prerok

Delno oblačno z možnostjo krajevnih neviht. Najvišja temperatura okoli 72 F (22 C).

Novi grobovi

Dolores A. Modic

Preteklo soboto je po dolgi bolezni umrla 45 let stara Dolores A. Modic s 27190 Drakefield Avenue, preje z E. 69 St., roj. Auer v Corry, Penna, od koder je prišla v Cleveland kot otrok, žena Edwarda, mati Margaret, Cheryl, Edwarda Jr. in Mary-Anne. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. jutri, v torek, popoldne ob enih na Highland Park pokopališče.

Magdalena Volcansek

Pretekli petek je umrla v bolnišnici Dobrega pastirja v Ashlandu, Ohio, 81 let stara Magdalena Volcansek s 7902 Rosewood Avenue v Newburghu, rojena v Brezju na Dolenjskem, od koder je prišla v ZDA pred 65 leti, vdova po pok. Vladislavu, umrla leta 1953, mati Alberta, Lawrence, Helene in Rosemarie Sterle (Ashland), 12-krat stara mati. Pokojna je bila članica ADZ št. 20, KSKJ št. 146. Oltarnega društva in Tretjega reda sv. Frančiška. Pogreb je danes, v ponedeljek, ob 8:30 iz Ferfolia pogrebnega zavoda, v cerkev sv. Lovrenca ob 9., nato na Kalvarijo.

Mary B. Vukcevic

V 92. letu starosti je umrla v Western Reserve negovališču Mary B. Vukcevic, 854 E. 150 St., preje živeča v Perry, Ohio, vdova po leta 1935 umrlemu možu Nicholasu, mati Mary, Anne Raukar, Theodora, Helen, Petra in pokojnih Michaela in Nicholasa, 5-krat stara mati, 1-krat prastara mati, sestra pokojnega Petra Bastasica, rojena v vasi Drašče pri Žumberaku na Hrvaškem, od koder je prišla v Ameriko leta 1905. Bila je članica društva Žumberak št. 859, HBZ, društva sv. Peter HKZ, društva Collinwoodske Slovenke št. 22 ADZ in Podružnice št. 10 SZZ. Pogreb je danes ob 8:15 iz Želetovega pogrebnega zavoda, 458 E. 152 St. v cerkev Marije Vnebovzete ob 9. uri, nato v družinski grob na Kalvarijo.

V Beogradu zanikajo

BEOGRAD, SFRJ. — Jugoslovske oblasti so zahtevale od Nemčije izročitev nekaterih jugoslovskih državljanov, pa izjavile, da izpolnitev te zahteve ni pogoj za izročitev starih nemških teroristov, ki so jih prijeli v Jugoslaviji okoli srede preteklega meseca in katerih izročitev je zahtevala vlada v Bonnu.

Nekateri znaki kažejo, da bi utegnili biti v Jugoslaviji prijeti nemški teroristi nekako vpleteni v ubitve bivšega predsednika italijanske vlade Alda Morra.

Maroko poslal oddelek čet v Zaire

Maroški kralj Hasana je poslal oddelek svojih čet v Zaire v okviru Organizacije afriške edinosti.

TANGIER, Mar. — Kralj Hasana II. je dejal, da bo poslal oddelek maroških oboroženih sil v Zaire, danih na razpolago Organizaciji afriške edinosti, skupaj z drugimi afriškimi četami. Maroški kralj je to objavil v Fezu, kjer ima eno svojih palač. Ni povedal, koliko vojakov bo v oddelku in tudi ne, katere druge afriške države bodo še poslale svoje vojaške oddelke v okviru OAE v Zaire.

Polk. K. Loubaris, ki je poveljeval 1.300 mož broječemu maroškem oddelku, ki je bil poslan v Zaire lani v aprilu zavržat tedanji vpad v pokrajino Sabo, je bil tudi tokrat imenovan za poveljnika maroškega odreda v Zaire.

Odlučitev kralja Hasana II., pomagati predsedniku Mobutu, ki je bil dva dni na obisku v Maroku, je nekoliko iznenadila, ker je v teku francoski napor za skupen nastop afriških držav v pomoč Zairu. Maroške čete so ponesla včeraj ameriška vojaška prevozna letala.

Carterjeva obtožba Kube je utemeljena

Kongresni vodniki so po sestanku s predsednikom Carterjem in z direktorjem CIA izjavili, da je obtožba Kube popolnoma utemeljena

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Carter je v petek pozval v Belo hišo vodnike Kongresa obeh strank, kjer jim je direktor CIA adm. Turner podal podrobno poročilo o kubanskem delu pri vežbanju in opremljanju skupine plemena Lunda iz pokrajine Saba v Zairu, ki so pretekli mesec vdrl iz Angole preko Zambije v Zaire in tam zasedli središče rudarskega področja Kolvezi.

Vodniki Kongresa so po tem sestanku izjavili, da je bila Carterjeva obtožba Kube kot pripravljalca vpada v Zaire popolnoma utemeljena.

Kubanci so vežbali in bili svestovalci katarskih upornikov "do dneva in na dan vpada", je izjavil vodnik republikanske večine v Domu, kong. John J. Rhodes iz Arizone.

Thomas P. O'Neill, predsednik Predstavnškega doma, je po razgovoru s predsednikom Carterjem in adm. Turnerjem dejal: "Jaz mislim, da se Kubanci lažejo." Pri tem je mislil na uradna zanikanja samega Fidela Castra v Havani, pa tudi na izjavo podpredsednika Kube v ZN.

Zastopstvo ZDA v Somaliji

WASHINGTON, D.C. — Pretekli petek je bilo objavljeno, da pojde v Somalijo v Afriki posebno zastopstvo ZDA, da na samem mestu prouči potrebo vojaške pomoči ZDA tej afriški državi.

Zastopnik Državnega tajništva H. Carter je izjavil, da je vlada Somalije zagotovila ZDA, da "ne bo uporabila sile proti nobeni drugi državi razen v obrambi svojih meja".

NARAŠČANJE CEN ŽIVIL POPUŠČA, BREZPOSELNOST SE ZADRŽUJE OKOLI 6.1%

Cene na debelo so v maju porastle za 0.7%, ko je rast cen živil nekaj popustila, pa so vendar povprečno porastle bolj kot v istem času lani. Brezposelnost se je v maju dvignila od 6% na 6.1%, ko je delovna sila prvič preseгла 100 milijonov.

WASHINGTON, D.C. — Porast življenjskih stroškov v aprilu za 0.9% je vznemiril javnost in gospodarske strokovnjake, ker je inflacija prvič po letu 1974 preseгла raven 10%, četudi to za enkrat samo v enem mesecu. Pomirjevalno je vplivala zato objava umirjenjše rasti cen na debelo v maju — 0.7% po izredno ostrem skoku v aprilu 1.3%. Cene na debelo so v primeri z lanskim letom višje za 7%, ko so bile v tem času lani le za 6.4% višje kot v letu 1976.

Cene na debelo so letos porastle v januarju in februarju po 0.7%, v marcu 0.6%, v aprilu 1.3% in v maju 0.7%.

Cene hrane na debelo so se v maju dvignile 0.5% napram 1.9% v aprilu in 0.8% v marcu. To bi naj pomenilo, da gremo nasproti nekaj umirjenjšim cenam in popuščanju inflacijskega vala, ki povzroča skrbni doma in na tujih denarnih trgih, kjer se to kaže v novem slabljenju tečajev dolarja v preteklem tednu.

Brezposelnost na 6.1% Brezposelnost je pretekli mesec porastle znova na 6.1%, kot je objavilo Delavsko tajništvo. Skoraj eno leto se je palogoma, pa skoraj stalno manjšala in se postopno spustila od 7.1% na 6.1% v preteklem mesecu, ko je bila v aprilu že na 6%.

Prvič v zgodovini naše dežele je delovna sila dosegla in preseгла 100 milijonov, prvič je zaposlenih 58.6% odraslih ljudi. Skupno je bilo v letošnjem maju zaposlenih 94.1 milijonov oseb, 310.000 več kot v aprilu in 3.6 milijonov več kot v istem času lani. Število brezposelnih je po-

rastlo radi povečane prijave na delavnem trgu, zlasti žensk. Med odraslimi moškimi je bilo brez posla le 4.2%, med odraslimi ženskami pa 6.3%. Brezposelnost med ženskami, belimi kot črnimi, je v maju za spoznanje porastla napram aprilu. Črnih žensk je bilo brez posla v maju 10.9%, belih pa 5.4%.

Med izpod 20 let starimi se je položaj zaposlenosti nekaj mallega popravil, pa je še vedno hudo težaven. Povprečno jih je bilo v maju brez posla 16.5% napram 16.9% v aprilu.

Brežnjevo znova napadel poseg NATO v Afriko

PRAGA, CSR. — Predsednik Sovjetske zveze L. I. Brežnjev je ob koncu svojega štiridnevnega obiska v Češkoslovaški republiko ponovno napadel Zaire in NATO zaradi posega v Zaire in izjavil skupno s predsednikom CSR Husakom, da bosta obe deželi "nadaleje podpirali stiskano ljudstva v Zimbabve, Namibiji in Južni Afriki".

Brežnjev je tiho prešel ameriške obtožbe Sovjetske zveze, ki da šeuva k terorističnim uporom in se meša v notranje spore v Afriki.

Eksplodija v busu v Jeruzalemu: 5 mrtvih

JERUZALEM, Izr. — Bomba je ratrgala mestni avtobus pretekli petek in ubila 5 oseb, enega Amerikanca in 4 Izraelce. Bomba je položila skupina Al Fatah, kot je objavil njen zastopnik v Bejrutu.

Zadnie vesti

KINSHASA, Zaire. — Vlade čete, sestavljene pretežno iz kadetov, so zasedle železniško križišče Mutshatsha, ki je bilo v rokah katarskih upornikov. Ti se zbežali proti meji Zambije.

PARIZ, Fr. — Danes se je začel tu dvodnevni posvet zastopnikov Francije, Velike Britanije, Zah. Nemčije, Belgije in ZDA o položaju v Afriki v zvezi s sovjetsko-kubanskim poseganjem tja. Predvidevajo sestavo posebne afriške vojaške sile, ki bi naj skrbelo za red in varnost v Zairu, pa tudi v drugih državah Afrike, ki bi izrazile željo po pomoči. V okviru tega načrta so ameriška letala včeraj prenesla 900 maroških vojakov iz Agadirja v Lumumbashi, glavno mesto pokrajine Saba v Zairu. Marokancem se bodo pridružile še vojaške sile Gabona, Toga, Senegala in verjetno Slonokoščene obale.

WASHINGTON, D.C. — Obrambni tajnik Harold Brown je včeraj na sporedu CBS "Face the Nation" podrobno očrtal kubanski delež pri vpadu v Zaire pretekli mesec.

BONN, ZRN. — Jugoslavija je pristala na izročitev štirih prijatih nemških teroristov, ki so baje imeli namen iz Jugoslavije s kubansko pomočjo od-

Iz Clevelanda in okolice

Jutri volitve— Jutri so primarne volitve za zvezne, državne in okrajne urade, v Clevelandu bodo volivci odločali tudi o predlogu posebne davčne naklade za šole 9.9 tisočnik. Solski odbor trdi, da bo prisiljen šole zapreti, če davčna naklada ne bo izglasovana. Volišča bodo odprta od 6.30 do 7.30. Pojdimo volit, izpolnimo svojo državljansko dolžnost!

Seja— Podružnica št. 14 Slovenske ženske zveze ima jutri, v torek, zvečer ob sedmih redno sejo v SDD na Recher Avenue.

Dar Mohorjevi— Družina Janes Skubic iz Wiltoughby Hills je darovala za koruške študente v domovih Mohorjeve družbe v Celovcu v spomin pok. Marijana Jakopiča \$10. G. Janez Prosen s Trafalgar Avenue, ki te darove pobira, se za dar lepo zahvaljuje.

Izredni sestanek— Dramatsko društvo Liliya ima nocoj ob osmih izredni sestanek v Slovenskem domu na Hoimes Avenue. Vse članstvo vabljeno! Visok rojstni dan—

Prijazna rojkinja Mary Frank, 1192 E. 71 St., bo prihodnje soboto, 10. junija praznovala svoj 87. rojstni dan. Zvesta naročnica našega lista je vse od leta 1936. Iskreno čestitamo in ji želimo vse najlepše in najboljše za bodoče!

Srebrni poročni jubilej— Prijazna zakonca g. Frank in ga. Francka Zibert, 1018 E. 76 St., sta 30. maja t.l. praznovala srebrno poroko. Pred oltarjem sv. Vida ju je poročil father Varga pred 25 leti. Imata hčerki Mary Ann in Janet. Frank je zaposlen v vrtnarskem oddelku clevelandske mestne uprave.

Sadi rožice in skrbi za lepe nasade, delaven je pa tudi pri fari sv. Vida. Iskrene čestitke in ves božji blagoslov v bodoče!

Armenski teroristi ubili ženo turškega poslanika v Madridu

MADRID, Sp. — Trije mladi moški so streljali v avtomobil turškega poslanstva, ki je obstal ob prometni luči, ter ubili v njem ženo poslanika Zeki Kunalpa, poslanikovega brata in šoferja.

Po tem napadu je nekdo poklical zastopnika francoske poročevalske službe in izjavil, da je bil ta napad "povračilo" za turške moritve pred 60 leti v Armeniji.

Warnke zanika zamrznitev pogajanj s Sovjeti

CLEVELAND, O. — Paul Warnke, direktor Agencije ZDA za nadzor oboroževanja in za razorožitev, ki vodi pogajanja s Sovjetsko zvezo o omejitvi strateškega oboroževanja (SALT II), je pretekli petek v govoru pred City Club Forum zanikal poročilo The Washington Post, da so ZDA zamrzile pogajanja s Sovjetsko zvezo.

Istočasno kot Warnke v Clevelandu je Bela hiša sama zanikala vest. The Washington Post v glavnem mestu ZDA. List kljub temu zanikanju vztraja pri svoji trditvi.

ti v Angolo, kjer naj bi bilo najnovejšo zbirališče mednarodnih teroristov.

AMERIŠKA VOJNA MORNARICA SE ČUTI DOVOLJ MOČNO IN SPOSOBNO POSKRBE TI ZA VAREN PREVOZ POTREBSČIN ZA MOREBITNO VOJNO V EVROPI

WASHINGTON, D.C. — V zadnjih letih je bilo ponovno postavljeno javno vprašanje, ali so ZDA in njihovi zavezniki dovolj močni na morju, da bi mogli v slučaju vojne poskrbeti za varen in nemoten prevoz vojaštva in vojnih potrebščin iz ZDA v Evropo. Prenekateri so izražali resen dvom ob rastoči sovjetski pomorski moči, zlasti ob naglem naraščanju sovjetskega podmorniškega brodogoja.

Zdaj se je oglasila Vojna mornarica ZDA in zagotovila zaveznike ZDA v Evropi, da so ji nove izpopolnitve v tehnologiji podmorniškega vojevanja omogočile, da bi bila sposobna v času vojne spraviti varno do 95% opreme, orožja in potrebščin preko Atlantika kljub sovjetem podmorniškem brodogoju.

Vojna mornarica je istočasno označila mnenje Obrambnega tajništva da bi bilo možno poskrbeti za vojaška ojačanja in za oskrbo v slučaju vojne z letalstvom, za napačno in zgrešeno. Admiral Isaac C. Kidd, poveljnik zaveznikških pomorskih sil na Atlantiku je to stališče Obrambne-

ga tajništva označil za "zmotno predstavo".

Zmanjšanje sredstev v proračunu za narodno obrambo ZDA za gradnjo vojnih ladij za nadziranje in varovanje morskoga prometa je vznemirilo zaveznike v NATO, posebej Veliko Britanijo, Zahodno Nemčijo in Nizozemsko, da ZDA ne bodo sposobne poslati za napovedanimi okrepitvami, ki bi jih prinesla letala, s pomorskimi konvoji ladij potrebno oskrbo, ki bi omogočila uspešno nadaljevanje boja proti napadalcu z vzvoda.

Pomorski častniki ZDA, govoreč previdno in zadržano o napredku pri odkrivanju podmornic in pri njihovem uničevanju, zagotavljajo, da je sedaj možno odkriti sovražne podmornice v oddaljenosti 60 do 70 milj od konvoja in da novo orožje zagotavlja njihovo uničenje, ko so enkrat odkrite.

Admiral Kidd sodi, da je s pomočjo teh novih sredstev v vojevanju s podmornicami mogoče poskrbeti za varno plovbo konvojev preko Atlantika, da pa je pri tem le treba

računati na nekaj izgub. Po udaril je vendar, da Vojna mornarica trenutno nima "dovolj ladij in vsega drugega, da bi mogla storiti vse naenkrat..."

"Mi bomo spravili opremo preko, toda v začetni dobi ne bomo sposobni loviti sovražnikovih podmornic v njihovih brlogih," je dejal admiral Kidd.

Na zasedanju NATO v Washingtonu pretekli teden je bilo sklenjeno povečanje površinskih ladij in letalstva za obrambo pred ogrožanjem sovjetskih podmornic.

Sovjeti razpolagajo s 167 podmornicami za napad, od tega 30 jedrskih, in s 67 oboroženimi z maneverskimi raketa, od tega 43 jedrskih. Poročila obveščevalnih služb NATO trdijo, da Sovjeti mislijo na zmanjšanje števila teh enot, kar pa je več kot nadoknadeno "z uvajanjem novih vrst in s povečevanjem najnovejših".

Vojna mornarica ZDA se pri svojem prepričanju, da je sposobna poskrbeti za sorazmerno varno plovbo ladijskih

konvojev preko Atlantika kljub sovjetskim podmornicam, opira na nov sonar sistem, uporabljan na fregatah in rušilnih vrste Spruance ter na fregatah, oboroženih z vodljivimi izstrelki razreda Perry. Nov computerski sistem vojne mornarice, združen z novimi sredstvi odkrivanja podmornic, omogoča ugotovitev vrste in celo imena sovrážne podmornice.

Nov sistem protiletalske obrambe Aegis bo po sodbi Vojne mornarice zavaroval ladje pred napadi novega sovjetskega bombnika Backfire.

Poveljnik zaveznikških vojnih brodogoj na Atlantiku računa, da bo za oskrbo evropskega bojišča iz ZDA potrebno 6.000 do 10.000 trgovskih ladij. Admiral Kidd se noče vezati ne na "kratko" in ne na "dolgo" vojno, ker so taki računi zelo dvomljivi, zanj je bistveno doseči in ohraniti nadzor nad morjem in varno plovbo konvojev, če bi se ZDA in njihovi zavezniki v Evropi kljub vsej previdnosti in miroljubnosti le znašli v vojni.

NAROČNINA:

Združene države:
\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Kanada in dežele izven Združenih držav:
\$30.00 na leto; \$15.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$10.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$30.00 per year; \$15.00 for 6 months; \$8.50 for 3 months
Friday Edition — \$10.00 for one year.

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

No. 84 Monday, June 5, 1978

Cerkev v Latinski Ameriki

Kadar govorimo o cerkvenih zadevah v Srednji in Južni Ameriki, skoraj ne moremo imeti v mislih kaj drugega kot katoliško Cerkev. Kajti na tem velikem prostoru zahodnega kontinenta ni druge cerkvene organizacije, ki bi kaj pomenila, saj so ta prostor kolonizirali in ga dolga stoletja upravljali Španci in Portugalski, ki veljajo — poleg Italijanov — za najbolj specifično katoliške narodnostne skupine. Zato je verstvo v današnjih deželah, vse od reke Rio Grande, po kateri teče deloma meja med Združenimi državami in Mehiko na severu, pa vse do Ogruzne zemlje na skrajnem jugu te zemeljske celine, zajeto in organizirano pretežno in izrazito v katoliški Cerkvi, ki je postala in ves čas ostala dominantna duhovna sila med latinskimi narodi teh dežel.

V tem se verske razmere razlikujejo od onih v Združenih državah, kjer so verstvo in njihove cerkvene ustanove močno pomešane in si pravzaprav nobena verska ali cerkvena enota ne more upravičeno prisvajati kake vodilne vloge. Številčno najmočnejša je, kakor vemo, protestantska skupina, ki pa je tako razdeljena in razdrobljena v razne ločine, da ne more priti do veljave niti toliko, kolikor katoliška Cerkev, številčno manjša, toda enotna in kompaktna, kar ji omogoča zelo viden in dostokrat vodilen vpliv na duhovnem področju cerkvenega življenja.

V Latinski Ameriki (pod tem imenom bomo imeli v mislih ves zgoraj omenjeni prostor) je zgodovina o razvoju katoliške Cerkve zelo tesno povezana z razvojem kolonialne oblasti španskih in portugalskih osvojevalcev (conquistadores). S prisvojitvijo ogromnih latifundijev, ki so jih odvzeli domačim, krajevnim indijanskim plemenom, katere so si podvrkli, so si prilastili vso oblast, tudi ono na verskem področju. Klicali in vzdrževali so misionarje iz vrst svojega naroda, z njimi širili in utrjevali vero in pomagali pri ustanavljanju cerkvenih organizacij. Bolj kot kod drugod je bila Cerkev v svojem razvoju in rasti odvisna od teh magnatov in je ostala v taki odvisnosti cela stoletja, vse do sedanjega časa, čeravno se je zlasti v zadnjih desetletjih vidno skušala izmotati iz tega objema.

Nauk cerkvenega učiteljstva od zgodovinske socialne papeške okrožnice Rerum novarum (1891) dalje ni mogel ostati brez posledice tudi na cerkveno hierarhijo v Latinski Ameriki. A položaj tesne naslonitve te hierarhije na mogočne veleposestniške kroge je bil trdno zakoreninjen v zgodovinskem razvoju Cerkve. Ker je bil po drugi strani tudi materialno zelo zadovoljiv za lagodno življenje cerkvenih krogov, so ostala načela in navodila papeških socialnih okrožnic, ki so sledila Rerum novarum, v Latinski Ameriki brez zaželenega učinka. Prepada med ogromnim bogastvom in skrajno revščino in siromaštvom ni bilo mogoče uspešno zmanjševati, dasiravno se je Cerkev zavedala svojih nalog, sledečih iz Kristusovega nauka in iz evangelijev, kakor tudi praktične aplikacije tega nauka iz papeških socialnih okrožnic. Ostalo je več ali manj pri starem tem bolj, ker je bila v novih državah tudi javna oblast po pridobitvi samostojnosti in neodvisnosti od kolonialnih imperijev — če ne v rokah — pa vsaj zelo odločilno odvisna od gospodarske in politične moči latifundistov. Ti so po zgodovinski industrijski revoluciji sredi minulega stoletja razširili svojo oblast tudi na velika industrijska podjetja in na ta način zagotovili skoraj neomejeno gospodarsko dominacijo, od katere je bila odvisna krivična in neznosna socialna struktura širokih ljudskih množic.

V takih razmerah so se tudi v tekočem stoletju razvijali odnosi med Cerkvijo in plastjo bogatinov, od katerih je bila odvisna vladna politika, v večini latinsko-ameriških držav. Ostalo je do znatne mere to ustaljeno vse do sedanje generacije, a so se v zadnjih desetletjih začeli močno in kar revolucionarni pokreti tako v političnem gibanju kakor tudi znotraj Cerkve, ki po svojem značaju in misiji ni sekularna politična ustanova. Novi val zahtev po obsežni in koreniti spremembi socialne strukture, ki so mu odprli zatvornice nekateri latinsko-ameriški škofje, zlasti pa mlada duhovščina, je povzročil močna notranja trenja v Cerkvu na tem prostoru. Gre predvsem za to, kako daleč in na kak način naj se Cerkev spusti v boj za korekturo socialnih razmer, kar je političen problem. Mnogi cerkveni voditelji so prepričani, da se Cerkev predalet vtika v politična vprašanja, in da se del mlade duhovščine nevarno približuje marksizmu. V tem upravičeno vidijo grozečo nevarnost, ki preti sami Cerkvi. Zato so odločeni upreti se takemu razvoju stalnega dresanja proti revolucionarni levici ter ta razvoj, če že ne ustaviti, pa ga vsaj znatno omejiti.

Ta problem so obširno obravnavali že na latinsko-ameriški konferenci katoliške hierarhije l. 1968 v mestu

Medellin, Colombia, kjer so prvič resno načeli vprašanje revščine širokih ljudskih plasti v delu sveta, kjer se je Cerkev naslanjala na bogatine. Konferenco je začel sam papež Pavel VI., obravnavala pa je pod egido "teologija osvoboditve", gospodarsko-socialni položaj, v katerem živijo množice latinskih Amerikancev in zahtevala odločilne spremembe v socialni in gospodarski zgradbi družbenega življenja v tem delu sveta.

Bil je to signal konservativnim bogataško podpiranim režimom, da Cerkev ne morejo več imeti za sigurnega zaveznika, na drugi strani pa je konferenca v Medellinu opravičila in pospešila razvoj političnega udejstvovanja duhovščine. Od tedaj dalje se je tako imenovano "liberalno gibanje stalno razvijalo in v posameznih primerih sprevrglo v marksistično navdahnjene revolucione arne akcije mlade duhovščine.

Nova konferenca je napovedana za letošnji oktober v mehiškem mestu Puebla.

BESEDA IZ NARODA

Spominu pokojnega Alfreda Fischingerja

Chicago, Ill. — "Minil je trud, minila smrt, nebeški raj je zdaj odprt", je bilo odmevalo petje svetostefanskega zbora, ko so si novi Peter, Andrej in Tomaž, in bližnji sorodniki nesli krsto pred oltar, da se opravi sveta daritev za pokojnega Alfreda, ki ji je v svojem življenju nešteto krat prisostvoval in nešteto krat igral in pel slavo Bogu.

Veliko smo že brali o pokojnem Alfredu Fischinger. Pisni in govorniki so ga orisali z več strani. Predstavili so nam ga kot značajnega človeka, kot globoko vernega kristjana, kot narodno zavednega Slovenca, kot človeka, ki je bil vedno pripravljen pristopiti na pomoč, kjerkoli je bilo treba, zlasti v glasbo. Vendar pa Alfredova podoba ne bi bila popolna, če ji ne bi dodali se: da je bil velik in izreden glasbenik.

Kdor je v življenju poznal pokojnika, je vedel, da Alfred ne zna počivati. Vedno je bil pri delu, posebno pri glasbi. Najsi bo, da je učil klavir, najsi bo da je vodil cerkveni zbor ali pevce za posebne prilike, vsem in vsakemu je posvetil čas. Vse to je opravljal z veliko vestnostjo in ljubeznijo. Na vsako uro pouka, na vsako vajo, se je skrbno pripravil.

V svojem življenju sem srečal malo tako visoko glasbeno-nadarjenih ljudi, kot je bil pokojni Alfred. Sam izvrsten pianist, se je na eni strani odlikoval v pedagoški smeri, na drugi strani pa v spremljavi solistov, oziroma zborov.

Alfred je bil mojster na klavirju. Tehniko je obvladal kot malokdo, zraven pa je imel poseben dar, da je dojel "dušo skladbe", posebno slovenske, ki mu je bila nadvse pri srcu. Zato je tudi mladini, ki jo je počeval klavir, tako rad vstavljal v njihov repertoar slovenske skladbe. Pa tudi sam je izvajal slovenske skladbe, če je le mogel, kljub temu, da jih ni imel veliko na glasbo.

Če bi bilo povedati število učencev, ki so šli skozi Alfredovo klavirsko šolo, tako v starem kraju, kot tu v novi domovini. Kdor je kdaj prisostvoval njegovi klavirski uri, se je mogel samo čuditi načinu, s katerim je učencem podajal skrivnosti klavirskega igranja in skrinosti glasbe sploh. Če je učenec vsaj nekoliko delal in se vadil, je mogel s svojim talentom in pridnostjo delati velike korake. Za vsakega učenca se je vedno skrbno pripravil, zato se je pa tudi potrudil, da je vsakega učenca do podrobnosti spoznal, kaj zmore in kaj ne, in kako mora z njim ravnati. Lahko bi rekli, da je ravnal z vsakim učencem kot skrben in ljubezniv oče. Zato se je tudi dogodilo, da so nekateri to njegovo dobroto izrabljali, kar ga je vedno neizmerno bolelo, čeprav o teh stvareh ni mnogo govoril. Bil je pa ponosen na uspehe in bogato považil se manjši učencev napredek.

Kdor je mojster na klavirju, mu ni težko spremljati solista ali zbor. Vendar je velika razlika med spremljevalci. Dovršeni

spremljevalec bo solista — najsi bo pevec ali instrumentalist — podpiral in se mu podredil, da tako pride solist še bolj do izražaja. Te vrste pianist-spremljevalec je bil Alfred. More pa to storiti samo pianist, ki instrument popolnoma obvlada in se zna poglobiti v glasbo in izvajanje solista. Taki talenti so redki. Prvotako s spremljevanjem zborov. Na mestih, kjer je bil zbor nesiguren, je vedno dobil dobro oporo v spremljavi.

Poseben dar, ki ga je Alfredu podelila božja roka, je bilo improviziranje — prosto igranje tako na klavirju, kot na orglah. Morda na orglah še lepše kot na klavirju. Na orglah je imel namreč na razpolago veliko število najrazličnejših barv, ki so skrivite v piščalih in samo čakajo mojstra, da jih zna izvažiti. Tedaj se mu pa prikažejo in ga obsujejo z vsem bogastvom tonskih barv.

Bog je Alfreda Fischingerja bogato odaril z glasbenimi talenti. Laško pa rečemo, da je te talente dobro uporabil in upamo, da mu je Bog rekel ob sprejem v svoje nebeško kraljestvo: Pridi, dobi in zvesti služabnik, v veselje svojega Gospoda. — Dragi Alfred, počivaj v Bogu.

P. Vendelin

Materinska proslava

(S prosvetne ure newyorške jare 21. maja 1978.)

NEW YORK, N.Y. — Newyorški Slovenci imamo materinsko proslavo vsako leto en teden za drugimi proslavami. Ugotovili smo, da ni važno, kdaj jih imamo, ampak kakšne so. In do sedaj so bile naše materinske proslave kar ljubke in učinkovite. Tudi zmadna ni zaostajala. Poleg tega smo na zadnji uri prav po naključju ugotovili, da je bila ta ura tudi 65. Pravim po naključju! Naš dobi župnik p. Richard se je namreč v farnem oznanilu zmotil, ko je napisal, da bo ta ura 60. po vrsti. Začeli smo šteti... in ugotovili, da je to bila naša 65. ura. Tako je pravzaprav ena pomota povzročila, da smo se spomnili tega jubileja.

S pesmico "Mamica je kakor zarja" so pozdravili najprej naše mame otroci. Tokrat so bili mnogo boljše. Poznalo se je takoj, da so imeli za seboj nekaj vaj. In zanimivo je bilo, da so bili vprav najmanjši in najmlajši najbolj korajžni. Zbor je vodila Marija Burgarjeva, na klavirju je mlade pevce spremljal njen brat Nežce Zupan.

Nato je nastopil prvič kot solist 7-letni Andrejček Zupančič. Ob spremljavi organista Franja Kostanjskega je zapeval "Slovenec sem". Pel je neustrašeno, glasno, lepo izgovarjal in pazljivo sledil organistu. Otroke in Andrejčka so poslušali nagradili z navdušenim in dolгим plaskanjem. To pot so to vsi res zaslužili! Andrejček gre po poti svojih mamic Marinke in je poleg nje in Marije Nanut naš edini moški solist. Le tako naprej, An-

drej, vsi te imamo radi in smo ti hvaležni za vse tvoje otroške podvige in uspehe.

Marjanca Burger je recitala v angleščini in njen oče Tone Jenko v slovenščini črtico "Prezno spoznanje". Nehvaležni sin se spominja na najžalostnejši dan svojega življenja, na dan smrti svoje matere, vsega, kar ni storil za mamo, pa bi lahko, in kaj vse bi popravil, če bi mogel mater oživet. Slovenski prevod črtice prilagam temu poročilu in ga dajem na razpolago uredniku, da ga objavi, kadar hoče, ali pa zavrže. Mogoče se bo ob njemem branju zganil kak ne-hvaležni sin in začel posvečati svoji materi več pozornosti, kakor je to storil doslej.

Nato je zaigral na klavirju Gaber Puc. Na precej težkem komadu je pokazal, da lepo napreduje. Bratec Bernard pa je z občutkom deklamiral Jakopičev "Nocoj", ki je bila pravkar objavljena v AD. Posvetili smo točko spominu prezgodaj umrlega pesnika Marjana Jakopiča. Sam Marjan bi bil vesel, če bi slišal jasno in lepo slovenščino malega Bernarda!

Nato je nastopil naš ženski zbor in zapel ob spremljavi organista pesmi "Mati pokliče pridne dekličke" in "Mati piše pismo belo". Bile so odlične in zaslužijo pohvalo.

Prvi del smo zaključili z molitvijo gen. Douglasa MacArthurja za svojega sina in jo posvetili našim očetom. Molitev, ki izraža globoko vero v Boga in človeka, je napisal general v zadnjih dnevih brezupne borbe za Filippine. Angleško besedilo je prebral Janez Babnik, slovensko pa Z. Kalan. Slovenski prevod prilagam poročilu, da ga urednik objavi, kadar hoče ali pa zavrže.

Župnik p. Richard se je ob koncu zahvalil vsem, ki se trudijo, da ure napredujejo in povezujejo čimveč faranov.

V odmoru smo pozdravili v svoji sredi gospe Drazimunovič in Oblak iz Ljubljane, ki sta na obisku hčere oziroma nečakinje Dušice Gril, ter g. Faleža iz Rima, ki je bil poslovno v New Yorku.

Podpisali smo karto, s katero smo se zahvalili za obisk slovenskemu druju iz Toronta, pobrali za maše in opozorili ljudi, da ne pozabijo prižgati sveče na čast Marije Pomagaj, kakor smo sklenili v Filadelfiji. Med naše nadobudne študente smo razdelili vprašalno polo z desetimi vprašanji, da bodo imeli nekaj duhovne zabave tudi med počitnicami.

Pred tedni je newyorški "Daily News" objavil daljše poročilo o "Sočnih klobasah" (Sassy sausages). Poročevalec je pozabil omeniti kranjske klobase. V pismu, naslovljenem na urednika, piše neki Jerome Correll tole:

"Čeprav je bil članek o sočnih klobasah dovolj obširen, je bil nepopoln z ozirom na vaše čitatelje slovenskega porekla, ker ni omenil "kranjskih klobas", ki so posebno cenjene o Veliki noči. Res jih boš imel rad, če jih boš poizkusil."

Ugotovili smo, da je kar precej naših prosvetarjev našlo pismo v časopisu.

V drugem delu sta zapele v duetu Marinka Zupančičeva in dr. Dominika Lango pesem "Tolminka" in nato Marinka solo "Moja mati". Kadar nastopita, vedno ogrejeta naše srce. Obe se lepo ujemata in izpopolnjujeta. Hvala obema!

Vrnili smo se k očetom.

Babnik Joško je v angleščini, Nežce Zupan pa v slovenščini citiral pesem "Tvoje ime". Vsebina: Ime, ki si ga podedoval po očetu, je bilo največje bogastvo, ki ti ga je oče zapustil. Kakor je bilo ime neomadeževano, ko si ga prejel, takega prenesi na svojega sina. Oba sta recitala z občutkom in dovršeno. Nežce je prišel k nam iz Clevelanda in se je že popolnoma vključil v našo slovensko družino. Clevel-

landčani! Če imate še kaj takih fantov, nam jih kar pošljite!

Miha Puc je nato zaigral na klavirju in dokazal, da junaško sledi bratu Gabru v stremljenju za dovršenostjo.

Končal je Simon Kregar s citiranjem Cankarjeve črtice "Četrta postaja". Pretresljiva vsebina in brezhibno podajanje sta popolnoma prevzeli poslušalce.

Ko sem prišel po maši v dvorano, sem našel na svojem prostoru pismo, naslovljeno na mene in natipkano s strojem na papirju naše fare. V pismu je bila sledeča pesem nežnanega pesnika. Ker izraža občutke, ki smo jih imeli, ko smo se po uri poslavljali, in ponavljala misli, ki jih je v svojem nagovoru nakažal župnik, jo navajam v celoti, kakor sem jo prebral prosvetarjem na koncu ure:

Če pregledamo račune za teh sedem lepih let, ko se zbiramo pri fari, kdo bi mogel več želet!

Mladim dala je ta hiša drugi dom, ponos, zavest, da so korenin globokih: rod ostal bo rodu zvest!

Stari pa ob tem ognjišču se počutijo doma, rekli bi lahko: na tujem tole je Slovenija!

Vsak pri nas je dobrodošel, ki je čistega srca, naj v Ameriki je lepi, al' v Ljubljani je doma!

Koga sprejmemo v goste, to je naša farna stvar, to nobenemu cesarju, kjerko! bodi, ni nič mar!

Vsak po svoji glavi sodi, drug naj pamet ne soli, in da se ne bo opekeli, naj pri miru nas pust!

Hvala vsem za trud in delo, naj poletje bo veselo, sreče kos vam vsi želimo, jeseni se pa spet dobimo.

Če bi se kdo drugi oglašil, bi tegale ne pripisal. Držal bi se prepoveda, da vsem odgovori, kdor molči. Ker se ni nikdo oglašil, bom jaz odgovoril na sestavke v AD, ki prijemajo tiste rojake, ki hodijo domov na obisk, in tiste, ki so prisostvovali koncertom Gallusa in Slovenske filharmonije.

OBISK DOMOVINE — Ko sem med vojno zastražen od nemške policije proti svoji volji zapuščal domovino, sem jokal, ko sem po več letih zopet enkrat videl iz vlaka v daljavi Crngrob, cerkev, ki mi je od vseh najbolj prirastla k srcu. Prosim sem Marijo, da mi izprosi milost, da bom še kdaj videl Crngrob in domovino.

Po mnogih letih se mi je želja izpolnila. Če bi potoval peš, bi ob prestopu meje padel na tla in poljubil zemljo, ki se ji nisem nikoli izneveril. Ker sem šel preko meje z vlakom, je bilo to nemogoče.

Kako se mi je godilo, kakšne občutke sem imel, ko sem gledal iz vlaka Blejski grad, Triglav, Kranj, Loko, ne bom opisal, ker to ne spada k stvari. Samo toliko odkrijem, da sem bil vesel, ker sem bil v oddelku sam.

Hodim na obisk domovine, ker ljubim svoje sorodnike, slovensko ljudstvo, slovensko zemljo. Nikjer nisem tako vdan v usodo in tako ponižen, kakor na grobu svojih staršev, nikjer tako srečen in zbran kakor v cerkvi v Stari Loki in Crngrobu, kamor so se stoletja zatekali moji predniki, iskali tolažbe in novih moči.

Ko romam po potih svoje mladosti, zrem slovenska polja, gozdove, planine in slišim vsepoved slovensko govorico, občutim, kaj mi vsak dan v zdornstvu manjka, česa mi nobena dežela na svetu ne more nadomestiti.

In to naj bo greh?

Moja vest mi pravi, da delam prav. Ne morem si predstavljati, katero božjo zapoved sem prelomil, kateri ideji sem se izneveril, ko sem obiskal domo-

vino. Tam živijo slovenski ljudje! Na njih slonita bodočnost in obstoj slovenskega naroda in ne na nas! Tam je zemlja, kjer leže pokopani moji predniki, dežela, kjer sem preživel najlepša leta svojega življenja.

Radi resnice moram dodati, da nisem imel nikoli neprilik niti ob prihodu niti ob odhodu, niti ko sem bil tam, pa se nisem hotel klanjat nikomur.

Kdo se po tolikih letih še zmejni za starega izseljenca! V 33 letih so zrastle nove generacije, ki o političnih izseljenecih ne vedo nič. Pa tudi stari svet se zanima iz sorodstvenih ali prijateljskih vezi samo za posameznike in ni koli za skupine. Še nekaj let in o nas bodo vedeli samo še grobovi po vseh kontinentih sveta! Tako je, a jaz nisem kriv!

Zakaj hodijo na obiske drugi Slovenci, ne vem, pa me tudi ne zanima, ker je to njihova zasebna stvar. Verjetno imajo mnogi tehtnejše razloge kakor jaz, na primer starše, hiše itd. Tistim staršem, ki imajo otroke, rojene v Ameriki ali kje drugje na svetu, pa jih želijo ohraniti slovenskemu svetu, vedno svetujem, naj pošljejo otroke na obisk v Slovenijo, da bodo spoznali deželo, iz katere so izšli, in dobili veselje do slovenskega jezika in slovenskih tradicij. To nam je ob zadnjem obisku svetoval tudi koprski škof J. Jenko.

Nekdo je pisal Ligi, da bi zapisal sina za počitniški tečaj na Koroškem, če ga Liga zagotovi, da avion ne bo letel preko Slovenije, drugi je odpovedal prijavo, ko je čital, da bodo udeleženci tečaja mogli obiskati tudi Slovenijo. Uboga slovenska zemlja! Veliko si že pretrpela, tudi take miselnosti boš preživela! V kakšne Slovence vzgajajo taki starši svoje otroke, res ne vem.

Newyorški Slovenci smo se v lepem številu udeležili koncerta Slovenske filharmonije v Carnegie Hall in v nabitvo polni dvorani prisostvovali petju oteta Gallusa na naši prosvetni uri. Poročila o obeh dogodkih so bila objavljena v AD in jih ne bom ponavljal.

Nekaj bi pa le rad vedel! 1. Ko je pred mnogimi leti nastopil v Town Hall v New Yorku slovenski oktet in je delala propagando za koncert in prodajala vstopnice Liga, ki jo je takrat vodil pok. dr. Basaj, se ni nikdo razburjal. Prigovori zaradi Filharmonije in Gallusa mi dokazujejo, da smo postali — seveda ne vsi — bolj zakrknjeni in nestrpni — čim manj nas je, ali pa da še vedno velja staro pravilo: Quod licet Yovi, not licet bovi — ali po naše: "Ker je naš, je dovoljeno, ker ni, ni dovoljeno!" Miselnost prejšnjega stoletja!

2. Kje je logika? Dovoljeno mi je iti v Carnegie Hall poslušat berlinske ali dunajske filharmonikarje, sinove dveh držav, ki sta naredili (in ena še dela) dovolj gorja na slovenski zemlji, ni mi pa dovoljeno istotam poslušati slovenske filharmonije, ki igra skladbe trajne vrednosti in med njimi tudi Belo krajino, ki jo je zložil moj sošolec iz gimnazije Marjan Kozina.

Z oktetom so že pred menoj govorili drugi (župnik, Osovnik), jaz sem jih uračno povabil. Zato nosim pravzaprav jaz odgovornost za njihov nastop na prosvetni uri.

Splošna sodba Newyorčanov je bila, da tako lepe prosvetne ure še nismo imeli. Nikdo ni priporočeval ali kasneje napadal nastopa Gallusa na "uri". In to edino je za mene važno. Poleg civilne uprave in katoliške cerkve so naši newyorški prosvetarji edini forum, katerega sem pripravil polagati račun. In nikdo drugi!

Vse, kar je tu napisano, je moje osebno mnenje. Nikogar nočem pregovoriti, pameti si pa tudi ne pustim soliti.

Dr. Zdravko Kalan

Kaj pa nam manjka?

BEACONSFIELD, Ang. — Ba- je predvsem samozavesti in na- rodnega ponosa, če se hočemo kot narod uveljaviti v kultur- nem svetu! Do tega prepričanja je prišel moj prijatelj iz mladih let, s katerim se nisva videla pol stoletja, pa sva se nedavno sestala, potem ko je obredel mnogo sveta na tej in oni strani oceana ter se povsod zanimal predvsem za življenje in početje Slovencev. Eden najbolj trdih, da ne rečem zagrizenih Slove- cev je, kar sem jih kdaj srečal, obenem pa tudi zelo pravičen ter stvaren opazovalec.

Sicer pa naj v naslednjem podrobneje navedem njegova iz- vavanja in zaključke, kolikor mogoče dobesedno.

Poseči moram daleč nazaj, še pred prvo svetovno vojno. Goto- vo se še spominjaš, kako sva se vozila z Dunaja domov na počitnice in bila navadno edina v odelku vlaka, ki sva govorila slo- venško naglas, ne meneč se za včasih preteče poglede Nemcev, katerih je očitno bila večina v vlaku. Toda, ko je vlak krenil iz Zidanega mosta proti Ljub- ljani, pa je bilo kmalu iz enega ali drugega kota slišati sloven- sko besedo. Zakaj ti ljudje pre- so? Niso govorili slovensko? Iz straha ali sramu ali obojega? Niti ne toliko, temveč predvsem iz manjšinskega občutka, ko so nam vendar v stari Avstriji že v šoli dopovedovali, da smo Slo- venci le majhen narod, ki nič ne pomenimo in pomeniti ne more- mo, ker smo premajhni itd. Suedmark je imela nalogo, da ponemči Slovence in uživala je pri tem vso državno podporo. Suedmark je skušala našim lju- dem dopovedovati, da nima smisla goniti slovenstva, ko pa smo vendar premajhni ter zato nič ne pomenimo in pomeniti ne moremo. Na drugi strani se je prikazovalo nemstvo v kar naj- bolj blesteči luči. Tako je naš človek postal preplašen in boječ za svoj obstoj le nerad po- kazal svojo slovensko pripad- nost.

Kakor Suedmark pri nas je delovala Ostmark pri Čehih in Poljaki, vendar z neprimerno manjšim uspehom.

Oba naroda sta seveda mnogo večja ter imata dolgo državno zgodovino, po katero bi morali segati mi vse predaleč nazaj. Zato tudi Ostmark ni imela do- sti uspeha, ker ni mogla vtepi- sti ljudem manjšinskega občut- ka in tudi ne strahu za obstoj, kar sta bila oba naroda gospo- darsko mnogo močnejša kakor mi. To sem imel priliko opaziti, ko me je moj češki prijatelj po- vabil čez nedeljo na svoj dom na Moravsko, nedaleč od avstrijs- ke meje. Že ko smo stopili na Dunaju v vlak, je bilo v več od- delkih slišati poleg nemškega tu- di češko govorjenje, pa ne plaš- no ali pritaženo, temveč pogum- no in odločno, četudi so bili od- delki napolnjeni po večini z Nemci. Kakšna razlika! In ven- dar še nekako razumljiva in o- praviljiva: bogat kmet se lahko vse drugače postavi kakor pa ubogi kočar!

Po prvi svetovni vojni so se severni Slovani: Čehi in Poljaki ter Slovaki otrsli avstrijsko- ogrskega gospodarstva ter postali res sami svoji gospodarji, neod- visni od kogarkoli. In mi, južni Slovani, Slovenci in Hrvati? O- stali smo pri starem, le gospo- darja smo zamenjali: preje nam je gospodaril Dunaj, posledje nam je in nam še vedno Beograd. Poprej se je naš človek moral poleg svojega jezika učiti še nemško, posledje pa se je moral in se še mora srbsko. Nemško je vsaj pisava bila ista, sedaj pa se mora učiti tudi še druge pisa- ve, cirilice. Se danes se spomi- njam značilnega odgovora pre- prostega kmeta, ki sem ga vpra- šal, kako se kaj počuti v novi Jugoslaviji. Kar na kratko se je odrezal: Pravijo, da je bolje, jaz pa nič ne vidim kje in kaj.

Na kolodvorih so preje bili po- leg slovenskih tudi nemški na- pisi, sedaj pa so namesto teh srbski, ki pa jih jaz niti čitati ne znam. Enakopravnost pa ta- ka: srbsko cirilico v Slovenijo, zakaj pa latinice ne v Srbijo! Tako ni čudno, da se naš človek ni spremenil in se pač skušal pohlevno prilagoditi Beogradu prav tako kakor preje Dunaju.

O kaki večji narodni samozavesti in narodnemu ponosu ni bilo niti govora. To mu je prešlo tako v kri, da se kar podeduje in tudi dandanes ni nič boljše. Sicer pa izgleda, da je hotel in hoče prav tako izbrisati sloven- stvo iz sveta, kakor je to hotel prej Dunaj. V Ljubljani slišiš na ulici že več srbsko, kakor si prej nemško, ponovno pa so se že tudi oglasile zahteve, da naj se predavanja na slovenski uni- verzitni vrše v srbskem ali hrva- škem jeziku. Je to nesramnost, predrznost ali pa oboje! Če Nemcem ni uspelo uničiti slo- venstva, ali naj to uspe sedaj našim južnim bratom? Če tujec vpraša Srba po njegovi narod- nosti, bo ta ponosno odgovoril, da je Srb, Hrvat prav tako po- nosno in samozavestno, da je Hrvat, Slovenec pa pohlevno, da je — Jugoslovan, ker se boji, da tujec ne bo vedel, kaj to je, če mu poreče, da je Slovenec. Sicer pa so doma že pred vojno trdili, da so v Jugoslaviji Srbi ostali Srbi, Hrvati Hrvati, le Slovenci so pozabili, da so Slovenci, ker so postali Jugoslovani. Kako vse drugače je to v Čehoslovaški, kjer imate le Čehe in Slovake, pa nikoli in nikjer nobenega Če- hoslovaka!

Ko sem prvič hodil po Slova- ški, sem se čudil, ko so ljudje trdili, da govorijo slovenski, ker to vendar ni bilo po naše. Pa so mi pojasnili, da so oni Slovaci, ki govore slovenski, mi pa da smo Slovinci in govorimo slo- vinski.

Na Poljskem nas bolj malo poznajo ter nas imajo večinoma za Slovake. Končno sem le na- šel nekega profesorja, ki je ne- kaj vedel o nas in mi povedal, da smo po njihovem Slovenceki in da govorimo slovenski.

Ne vem, če je slovaški narod kaj večji kakor naš in vendar jih poznajo povsod neprimerno bolj kakor pa nas. Pred prvo vojno so jih Madžari raznarodo- vali prav kakor nas Nemci, pa so vzdržali. Po vojni so jih Čehi skušali prenaroditi, pa so zadeli na tako odločen upor, da so morali odnehati. Vsekakor Madžari Slovakov niso mogli vcepiti tistega nesrečnega manjšinskega občutka, kakor so ga Nemci nam in ki nam je zašel tako v kri, da se ga še vedno ne moremo zne- biti. Res? Le pogledjmo!

Tik pred začetkom zadnje sve- toвне vojne je bila v New York- u prva svetovna razstava ali velesojem. Tudi mene je zaneslo tja. Na velesojem so bile tudi vse mogoče prireditve. Tako je bil neke nedelje pohod narodnih noš. Tega nisem hotel zamuditi in sem bil zato že dolgo pred sporedom na mestu. Skupine na- rodnih noš so bile prav pregled- no razporejene in pripravljene za nastop. Mnogo jih je bilo, pa mene so seveda zanimala pred- vsem slovanske. Šel sem od sku- pine do skupine, jih ogledoval in seveda tudi prislunil njihovi govoric. Bili so tam Poljaki, Čehi, Slovaki, Bolgari, Srbi, Hrvati in tudi Slovenci. Pri vsaki skupini sem slišal govorico le v njihovem materinem jeziku, samo izjemoma je semterje pad- la vmes tudi kaka angleška be- seda. Ko sem prišel do sloven- ske skupine, pa sem od jeze in sramu skoraj okamenel. Lepo je število jih je bilo, dosti več ženskih kakor moških, tudi govorili so prav živahno, toda — niti ene slovenske besede ni bilo slišati, vse je brbljalo le po an- gleško.

Pristopil sem bliže in vprašal, po angleško seveda, postavno žensko srednjih let, ki je bila

videti najbolj zgovorna, kakšne narodne noše so to in odkod. Prav prijazno mi je povedala, da so iz Jugoslavije, da so že dolgo v Ameriki in da imajo no- še še iz starega kraja. Pa sem dejal, da je to vse prav in lepo, toda Jugoslavija ni narod, noše pa so narodne in bi zato rad ve- del, katerega naroda. Pa se je veselo nasmejala in rekla, da je to zelo majhen narod, slovenski da mu pravijo, majhen, ki ga nihče ne pozna in tudi nič ne pomeni in ga zato tudi ni ome- nila. Tedaj pa sem jo nahnul po slovensko, da jo je lahko sram, da nosi slovensko narodno nošo, istočasno pa zatajuje svoj jezik in zasramuje narod, iz ka- terega je izšla. Kar usta je od- prla od začudenja in zardela do ušes od sramu in kar sape ji je zmanjkalo.

Medtem so seveda tudi drugi pristopili bliže ter prislunili nijnemu razgovoru. Pri mojih zadnjih besedah pa so sklonili glave in nekam nerodno jim je bilo. Iz ozadja pa je pristopil or- jaški očanec v pristni gorenjski narodni noši, že ves osivel in naguban in s povzdignjenim glasom dejal: Sedaj ste pa enkrat le dobili, kar vam gre. Vedno sem trdil, da k slovenski narod- ni noši spada tudi slovenska be- seda. Kdor jezik materin omalo- važuje, v lastno skledo sam si pljuje, je star pregovor, ki se ga spominim še iz mladih let in ki še vedno drži, četudi ga danda- neš ni več toliko slišati. Začudil sem se, da je ta pregovor znan, ali je vsaj nekaj bil tudi med Slovenci, kajti sam sem ga sli- šal od nekega zavednega Litvan- ca. Ko sem po nastopu zopet pri- šel mimo te skupine, je tudi tu bilo slišati le slovensko govori- co, glasno in jasno ter prav nič pritaženo ali sramežljivo. Brhko mlado dekle me je opazilo in spoznalo, priteklo za menoj, me potrpljalo po ramenu in veselo zaklicalo: Tako, vidite, sedaj smo pa tudi me Slovenke in ne samo naše noše!

Več dni sem se tedaj mudil v New Yorku in po stari navadi kolovratil po ulicah in opazoval življenje. V neki stranski in bolj temni ulici sem se naenkrat znašel pred razsvetljenim vho- dom v prostorno dvorano, v ka- tero je semtertje zavil kak pri- šlec. Pri vratih je stal možakar, očitno vratar, pa sem ga vpra- šal, kaj je tam. Povedal je, da bo tam protestno zborovanje proti Hitlerju, ki je prav tedaj zasedal Čehoslovaško. Zborova- nje prireja to in to društvo, zborovanje pa je mednarodno in vstop prost. Prav, pa pojdim pogledat! V prostrani dvorani se je končno kar nabralo nekaj lju- di, nakar so se vrata zaprla in zborovanje je začelo. Najpreje je nastopil predsednik in pove- dal za kaj gre, da je zborovanje mednarodno in da bodo zato tudi govorili zastopniki raznih na- rodov. Potem so se vrstili go- vorniki drug za drugim, v krat- kem govoru je vsak po svojem tolkel po Hitlerju in obsojal nje- govo početje. Vsak je seveda go- voril v svojem jeziku, ne vem več, koliko jih je bilo in kateri vse, vendar največ je bilo slo- vanskih. Slovenec je bil zadnji in ko je ta nastopil, me je obila rdečica od sramu. Mož se je namreč le s težavo prigugal k mizi, ker je bil očitno pijan, nato pa je z mohljajocim glas- som povedal, da bo on govoril angleško, ker ga slovensko ve- čina itak ne bi razumela in ker dosti povedati tudi nima. Nato je povedal še par psokv na Hit- lerja, potem pa se je sesedel na stol, ker dalje ni mogel, nakar sta ga dva možakarja odpeljala v ozadje. Pobrall sem se in odšel, vsa kri zavrela ob takem zastop- panju slovenstva!

Ko sem se končno za stalno naselil v Ameriki, sem imel za soseda na eni strani Slovence, na drugi Italijana, preko ceste pa Nemca. S prvim sem seveda govoril slovensko, z onima dru- gima pa angleško. Pa me je

kmalu slovenski sosed vprašal, zakaj govorim z njim vedno slo- vensko, ko vendar vidi, da do- bro znam angleško, ko govorim s sosedom. Pa sem ga poučil, da z onima moram govoriti an- gleško, ker slovensko ne razu- meta, z njim pa bi me bilo sram govoriti angleško, ker ga je prav tako rodila slovenska mati ka- kor mene in ker je največji na- rodni greh omalovaževati in za- nemarjati materin jezik. Prijelo se ga je in me posledje nikoli več ni nagovoril angleško, kakor je imel preje navado.

Sličnih primerov narodne za- vednosti bi lahko našel še več, vendar dovolj o tem. Pripomnil bi le še, da sem v zamejstvu sre- čal mnogo Čehov in Slovakov, toda niti enega Čehoslovaka, prav tako sem srečal tudi dosti Srbov in Hrvatov, toda Sloven- cev manj in namesto njih Jugo- slovane. Pa sem jih vprašal, za- kaj se ne izdajajo za Slovence, pa so imeli prav različne vzroke in opravičila: da Slovencev ni- če ne pozna in da mu je treba dopovedovati, kje in kaj so, da nas je tako malo in itak nič ne pomenimo itd. Vedno in pov- sod ta nesrečni majšinski občut- ek, ki se ga ne in ne moremo otresti!

Pa sem ga vprašal, če je sre- čal kje res tudi samozavestne in narodno zavedne Slovence. Na- smehnil se je in pritril s pri- pombo, da je takih manj, mno- žičnih pa že celo ne. Potem pa je nadaljeval:

Pred že več leti sem bil nekoč v Chicagu. Vroč poletni dan je bil in sem pod večer kar rad sto- pil na vrt neke gostilne, da si pogasim žejo. Vse mize so bile zasedene, kakih osem jih je menda bilo in komaj sem še našel prostor. Povsod je bilo glasno govorjenje. Od ene mize v sredi je bilo slišati jasno, živahno slo- vensko govorico, pri vseh dru- gih mizah so govorili angleško. Ko sem vprašal natakartja, kdo so ti ljudje, se je na kratko od- rezal, da ne ve, ter pristavil, da pogumni in samozavestni pa so, ko se tako odločno uveljavljajo v svojem jeziku, ki ga on ne po- zna.

Od poedincev, ki jih seveda tudi moram omeniti par, nam delajo vso čast predvsem bivši ohijski senator Frank J. Lau- sche, rojen Amerikanec, toda sin slovenskih staršev, ki se je povzpelo do visoke časti v ameri- škem javnem življenju, pa ven- dar ostal samozavesten in na svoj narod ponosen Slovenec, ki je svojo narodnost javno samo- zavestno izpričeval ob vsaki pri- liki.

Dober tak primer je tudi znan pogrebniš g. Ermenc v Mil- waukeeu. Tudi on je ponosen na svoj narod in svojo narod- nost ter jo izpričuje kjerkoli in kadarkoli. Celo svojo ženko, ro- jeno Amerikancko, je naučil tako dobro slovensko, da bi jo še vsa- kova novodošla rojakinja tako la- hko ne prekosila.

Omeniti moram seveda tudi še gostilničarico go. Kristino Ko- lar v Milwaukeeu. Prijatelj me je opozoril na njo, ko sem se mudil tam, pa sem se nekega dne ustavljal v njeni gostilni, ko sem bil v bližini. Gosta je imela, samo enega, nekega moškega srednjih let in bila z njim v živ- vahnem pogovoru. Pa kako? Ona je govorila slovensko, ni izgovorila niti ene angleške be- sede, gost pa je trdovratno tol- kel angleško. Z užitek sem poslušal res zanimiv dvojezični razgovor. Ko je gost popil in od- šel, sem vprašal go. Kristino, za- kaj ni hotela govoriti z gostom angleško. Pa se je razhudila, češ kaj bom govorila angleško, slo- venskih staršev sin je, četudi že tu rojen in prav dobro tudi zna slovensko, samo govoriti noče, ker je bedak in misli, da je bolj- ši Amerikanec, če govori samo angleško. Šele če se ga nalezle in mu denarja zmanjka, potem pa zna tudi slovensko. So res čudni včasih naši ljudje! Jaz pa s Slovincem nikoli ne bom go- vorila drugače kakor slovensko,

pa če mu je prav ali ne. Pri vsem tem pa sem še vedno bolj- ša Amerikancka kakor pa tisti, ki še niti dobro angleško ne znajo, pa se že silijo govoriti samo an- gleško, da bi vendar bili že do- volj amerikkanski.

Preprosta Dolenjka je bila ga. Kristina, toda kar se tiče narod- nega ponosa in samozavesti, marsikomu lahko za vzor.

Kako je z narodnim ponosom in samozavestjo dandanes do- ma v Sloveniji sami? Da o tem dosti ne ve, četudi je bil že par- krat tam. Sicer pa je bolj važno, kako se ti ljudje zadržo, ko gre- do ven in tozadevno mu je znan samo eden primer, ki kaže, da slejkoprej bolehalo na manjšin- skem občutku. Slišal sem, je de- jal, da znani pevec Avsenek ni odšel na turnejo po svetu s svo- jim ansamblom pod slovenskim imenom ali, če hočeš, kakor Slo- vences ne. Ne, poveznil si je na glavo nemško čepico in šel delat propagando za nemški jezik, kaj- ti nastopal je pod imenom "Die lustigen Oberkrainer". Po mo- jem je to prodaja narodne samo- zavesti za počen groš!

V zamejstvu ima vsak narod največje težave s svojim nara- ščajem in prav tako, če ne še prav posebno ga imamo tudi Slovenci. Dokler otroci ne gredo v šolo, še kar gre, toda potem pa se začno težave, kajti otroci med seboj jo že raje udarijo po an- gleško in mnogo truda ter vztrajnosti je treba, da jim vkljub temu vcepíš tako nujno potrebno samozavest in narodni ponos, če jih hočeš vzgojiti res kot dobre in zavedne Slovence. Pouk slovenskega jezika k temu mnogo pripomore, nič nam važno pa ni našo mladino tudi pri- vaditi čitati slovenske knjige in časopise. Lahko to ne gre, toda gre pa, če je le dovolj dobre in trdne volje ter vztrajnosti.

Nekje sem čital, da namera- vajo izdati knjigo o tem, kaj so Slovenci prispevali k rasti Ame- rike, kako se izkazali na mnogih odličnih ter odgovornih položaj- jih, na katere so se povzpeli s svojo sposobnostjo. Odlična ide- ja, ki jo je res treba uresničiti. To bo seveda mnogo pripomoglo našemu ugledu v svetu, seveda našemu narodu le tedaj, če so se možje na teh mestih izkazali kot Slovenci in ne le kot Amerikan- ci ali celo "Avstrijci". Izdati bi bilo treba tako knjigo v slo- venskem jeziku, da nam vlije, zlasti naši mladini, več narodne samozavesti, pa tudi v anglešči- ni, da bodo tudi drugorodci vi- deli, da Slovenci le tudi nismo kar tako in da smo se tudi mi odlično uveljavljali pri ustvar- janju naše Amerike.

Nedavno sem čital v temle našem listu, da je naš slovenski jezik eden najstarejših in da so razni romanski in germanski narodi pobirali razne izraze ter jih potem prirojili po svoje. Tedaj pa sem se spomnil, da mi je neki angleški prijatelj pripo- vedoval o neki knjižici, ki je bila kmalu po končani svetovni vojni izdana v Angliji o Sloven- cih in slovenskemu narodu ter njegovem zgodovinskem pome- nu. Napisal jo je Anglež, ki je pred vojno dolga leta živel v Sloveniji ter študiral zgodovino našega naroda. Baj je pisana knjižica zelo ugodno za naš na- rod, pa tudi zelo stvarno. Skušal mi jo bo dobiti, vendar mu do- slej še ni uspelo, ker je bila ta- koj razprodana. Upam pa, da jo mi bo še dobil, ker ga poznam in vem, da ne odneha rad, če se nečesa prime.

Da, kaj nam torej manjka? Nič, prav nič, ne nekoliko več podjetnosti, predvsem pa samo- zavesti in narodnega ponosa, če se hočemo kot narod uveljaviti v velikem svetu. Prični smo, de- lavni in zanesljivi, vztrajni in sposobni, sodijo o nas tisti, ki nas poznajo. "Hej Slovenci" je bila najljubša in tudi najbolj u- mestna naša pesem tedaj, ko smo jo tudi radi prepevali s to- likim zanosom v naših mladih letih:

VESTI

IZ SLOVENIJE

Zakaj ni konjskega mesa?

Na to vprašanje odgovarja so- delavec ljubljanskega "Dela", da je "treba vzrok iskati v niz- kih odkupnih cenah in v veli- kem izvozu". V prvi polovici aprila v Ljubljani ni bilo mogoče kupiti konjskega mesa, ki je, ka- dar ga je mogoče dobiti, precej cenejši od govejega. Trdijo, da konje preniko plačujejo, komaj 20 dinarjev za kilo žive teže, med tem ko za srednje velik konjski zrezek iztržijo kar 45 dinarjev (nekako \$2.50). Italijani so baje pripravljene konje in konjsko meso plačevati dražje kot domačini, zato ga oni tudi več dobijo...

Konjsko meso v Sloveniji ni bilo nikdar niti spoštovano, še manj pa priljubljeno, kupovali in jedli so ga le največji reveži, ki si kaj "boljšega" niso mogli privoščiti. Ponekod drugod v Evropi je bilo konjsko meso nekdanj in je še danes v dosti večji časti.

Gorenjsko sitarstvo

Tehniški muzej Slovenije je odprl v razstavnih prostorih v Bistri pri Vrhniki zanimivo raz- stvo gorenjskega sitarstva, ki je nekdanj v polnem zamahu živelo okoli Škofje Loke in se uvrščalo med pomembne gospodarske de- javnosti tamkajšnjega prebival- stva.

Sitarji s Sorškega polja so s svojimi izdelki prodali daleč v svet. V novih proizvodnih časih in ob novih tehničnih dosežkih se sitarstvo v nekdanji obliki ni obdržalo. Tiste nekdanje čase skuša obuditi razstava; na otvo- rritvi so prikazali tudi postopek izdelovanja sit.

Beli marmor bo krasil Cankarjev dom

V Ljubljani pridno gradijo Cankarjev kulturni dom s sred- stvi cele Slovenije. V prvi polo- vici maja so končali odkop in začeli z betoniranjem temeljev. Nekaj težav je v dotoku finan- čnih sredstev, ki zaostaja za programom.

Posebno pozornost posvečajo akustiki novih dvoran. Pri nar- čitvi za njo bodo sodelovali tuji in domači strokovnjaki.

Dom Ivana Cankarja bo zunaj obložen z belim marmorjem, kot so predložili načrtovalci in je odbor potrdil.

'Zaloge rastejo

Industrija v Sloveniji je letos računala na večje povpraševanje in je temu primerno uredila svo- je proizvodnje. Pokazalo se je, da je bila preveč optimistična. Blago ni šlo tako v prodajo, kot so pričakovali in začele so se na- birati zaloge.

Sedaj so zaloge dosegle 17% letnih potreb, kar še ne smatra- jo za pretirano, vendar ne vi- dijo kakega izboljšanja, verjet- nejše se jim zdijo poslabšanje in zmanjšanje povpraševanja in se- veda splošne prodaje izdelkov.

Čitateljem na področju Veli- kega Clevelanda priporočamo za novice iz Slovenije poslušanje slovenske radijske oddaje "Pa smi in melodije iz lepe Sloveni- je" na univerzitetni postaji WCSB 89.3 FM vsak dan od pe- nedeljka do četrca ob 6. zve- čer in ob nedeljah od 12. do 1. popoldne, ki jo vodita dr. lan in ga. Barbara Pavlovčič. Novi nastop postaje je: 1990 F.

Slovenec sem, tako je mati d'jala, ko me je dete pestovala, zatorej dobro vem, Slovenec sem, Slovenec sem. DJ

Prijatelj's Pharmacy
AID FOR AGED PRESENTS
St. Clair Ave. & E. 98 St. 367-4112
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA
RACUN POMOCI DRZAVE OHIO

221 St., Euclid, Ohio 44117.

Oglašajte v Ameriški Domovini! S tem boste pomagali sebi in svojemu slovenskemu listu!

MALI OGLASI

Near Slovenian Home on Holmes Ave.
4-4 double house, \$26,900
Off E. 185 St. 6 room single, \$34,900.
On E. 168 St. in Grovewood area 6 room single, \$36,500. (84-86)

EUCLID BUNGALOW

Aluminum sided, full base- ment, 3 large bedrooms. Big Slo- venian kitchen, carpeting. House like new.

George Knaus Realty
819 E. 185 St.
481-9300 (84-90)

Hiša naprodaj

Ranč hiša z dvema spalnicama na slepi ulici, pol akra sadnega drevja, pritliklinska in rekrea- cijska soba. Kličite 261-2327. (84-87)

Sobo išče

Sobo in kuhinjo po možnosti zgoraj v okolici E. 185 St. ali Miller Ave. išče slovenska upo- kojenka. Kličite tel. 381-9296. (84-85)

V najem

Enodružinska 4-sobna hiša, neopremljena. Tudi 3 sobe s ko- palnico in kurjavo. Kličite po 6. uri zvečer 451-7909. (84-87)

Rooms for Rent

4 rooms and garage. \$140.00 a month. Includes utilities. Call 249-8266 (81-85)

Novi zidani ranči

V Willowick nedaleč od Lake Shore Blvd. so v gradnji novi zi- dani ranči s 3 spalnicami, v ce- loti podkletni. Kličite za poja- nila

UPSON REALTY CO.

UMLA
499 E. 260 St. 731-1070
Odprto od 9. do 9.

Naprodaj

Tristanovanska hiša, vsa pre- novljena, aluminijasta okna in vrata, vsa podkletena, plinski furnezi, štiri zidane garaže. Se ugodno proda na Prosser Ave. Tel. 381-3282. (83-84)

Oskrbnika iščejo

Park sv. Jožefa na White Rd. išče človeka, ki bi po vsakem pikniku očistil prostore. Kličite po 6. zvečer Franka Znidarja na tel. 761-6362. (82-86)

Help Wanted

Custodian

Couple or family for ethnic hall. Excellent opportunity. Rent, utilities, plus salary. Call 261-0436 or after 6 p.m. 442-0142. (x)

FACTORY HELP FEMALE

Light assembly and furnace brazing operators. Apply in per- son 9 to 4 p.m.

TECHNICAL METAL PROCESSING

5476 Lake Ct.
Off Shoreway at E. 55 St.
(81-37)

HOUSEKEEPING — LAUNDRESS

Very lovely grown family needs a person one day a week for laundry, ironing and light sewing. Also one day every two weeks for light housecleaning. Westlake area. Would prefer someone with transportation. Call: 871-3320. (83,84)

BREZ DOMA

Hektor Malot

"To je najboljši odgovor," je smeje dejal vrtnar. "Obesi harfo na žebelj v kotu. Ko to pri nas ne bo več všeč, jo boš lahko spet vzel in odšel v svet. Paziti boš moral, da izbereš primeren čas za odhod, kakor lastovica in škrljančki."

Vrtnar, pred čigar hišo sva se zgrudila, se je pisal Acquin. Njegova družina je štela pet članov. Vrtnarju je bilo ime Peter, najstarejša hčerka se je imenovala Štefka. Oba sinova, Aleksej in Benjamin, sta bila mlajša od nje, najmlajša pa je bila Lizika.

Lizika je bila nema, a ne od rojstva, kajti do četrtega leta je kar dobro govorila. Šele takrat je onemela. Bolezen, ki jo je obiskala, k sreči ni prizadela njenega razuma. Nasprotno: umsko se je deklica razvijala ne navadno hitro. Ne samo da je vse razumela, znala je tudi izražati svoje misli in želje. V revnih družinah in tudi v mnogih drugih se neredkokrat zgodi, da otroka, ki ga je zadela kaka nesreča, zanemarjajo in ne ljubijo več tako kot ostale. To pa se Liziki ni zgodilo, kajti s svojo ljubeznivostjo in s svojo živahnostjo si je znala pridobiti srca vseh in se tako izogniti tudi tej nesreči. Njeni bratje so jo imeli radi in ji niso oponašali njene nesreče, kakor se to mnogokrat dogaja. Oče in starejša sestra Štefka pa sta jo oboževala.

Včasih je bilo pravo prvenstva pravica plemenitih družin, ki je prvorojencem prinašala velike koristi. Danes pa je prvorojstvo posebno v delavskih družinah zvezano z velikimi težavami in žrtvami. Gospa Acquin je umrla eno leto po rojstvu male Lizike. Od takrat je Štefka, ki je bila le dve leti starejša od Alekseja, postala mati osirotele družine. Namesto da bi hodila v šolo, je ostala doma, pripravljala kosilo, krpala obleke očetu in bratoma ter pestovala Liziko. V družini so pozabili na to, da je bila hčerka in sestra; videli so v njej le služkinjo, do katere ni treba imeti nobenega obzira, ker ni nikake nevarnosti, da bi se razjezila in zapustila hišo.

Štefka ni utegnila, da bi se zavečela, da je otrok; nikoli se ni igrala in se smejala. Pestovala je Liziko, nadzorovala brata, gospodinjala ves dan, vstajala navsezgodaj, da je pripravila očetu zajtrk, prala, zalivala na očetu in nemalokrat je morala vstajati ponoči in pokrivati gredice, če je nastopil nenadoma hujši mraz. Čeprav je imela šele štirinajst let, je njen obraz bil resen in žalosten, kakor da bi bila najmanj dvajset let starejša; vendar pa ga je ožarjala neka posebna milina in dobrot.

Ni minilo še pet minut, odkar sem obesil harfo v kot in sem začel pripovedovati, kako nas je presenetil mraz, ko smo se vračali iz Gentoilyja, kjer smo nameravali prenočiti v kamnolomu, ko sem nenadoma zaslišal praskanje po vratih, ki so bila na cesti. Obenem pa se je začelo žalostno cviljenje psa.

"Kapi je!" sem vzkliknil in se naglo dvignil.

Lizika pa me je prehitela. Stekla je k vratom in jih odprla. Ubogi Kapi je planil k meni in, ko sem ga vzel v naročje, me je začel lizati po obrazu in cviliti od veselja. Ves se je tresel.

"Kaj pa Kapi?" sem dejal in vprašujoče pogledal vrtnarja.

Ta je razumel vprašanje.

"Ostal bo pri tebi."

Kakor da bi razumel, je Kapi skočil na tla, položil šapo na prsi in se priklonil. Otroci se se veselo zasmeli ob tem prizoru, posebno Lizika. Hotel sem, da bi Kapi pokazal nekaj svojih spretnosti otrokom v zabavo, a ni me hotel ubogati. Skočil mi je zopet na kolena in me znova začel lizati. Čez nekaj trenutkov pa je skočil na tla in me začel vleči za rokav.

"Hoče, da grem z njim."

"Gotovo te bo odvedel h gospodarju."

Stražniki, ki so odnesli mrtevega Vitalisa, so izjavili, da me morajo zaslišati in da se bodo vrnili tekom dneva, ko si bom nekoliko opomogel. To čakanje pa se mi je zdelo zelo dolgo in mučno. Tako rad bi kaj zvedel o Vitalisu. Mogoče pa ni bil mrtev, kakor se je prvotno domnevalo? Saj tudi jaz nisem umrl. Morda se je tudi on vrnil k življenju?

Ko je vrtnar opazil moj nemir in uganil vzrok, me je odvedel k policijskemu komisarju, ki mi je začel stavljati nešteta vprašanja, na katera pa nisem hotel odgovoriti, dokler mi niso zagotovili, da je Vitalis res mrtev. Povedal sem vse, kar sem vedel in to ni bilo mnogo. Komisar pa je hotel vedeti mnogo več in me je zelo dolgo spraševal o meni in o Vitalisu.

Povedal sem mu, da nimam staršev, da me je Vitalis najel in plačal za to možu moje dojilje nekaj denarja.

"In zdaj?" me je vprašal komisar.

Tedaj pa se je oglašil vrtnar. "Mi se bomo zavzeli zanj, če nam dovolite."

Komisar ni bil samo zadovoljen s tem predlogom, ampak je vrtnarju celo pohvalil njegovo dobro delo.

Zdaj pa sem moral povedati še o Vitalisu, kar pa ni bilo tako lahko, kajti vedel sem prav malo o njem.

Vedel sem prav za prav nekaj, o čemer bi lahko govoril. Bil je to dogodek ob naši zadnji predstavi, ko je Vitalis pel. Povedal bi tudi lahko o groznjah, ki jih je izrekel Garofoli. Zdelo pa se mi je, da je boljše, da o tem molčim. Ali naj se po njegovi smrti razve to, kar je on ves čas svojega življenja tako skrbno skrivrtu in nemalokrat je morala vstajati ponoči in pokrivati gredice, če je nastopil nenadoma hujši mraz. Čeprav je imela šele štirinajst let, je njen obraz bil resen in žalosten, kakor da bi bila najmanj dvajset let starejša; vendar pa ga je ožarjala neka posebna milina in dobrot.

A otroku je težko skriti kako stvar pred policijskim komisarjem, ki pozna dobro svoj poklic in ki zna tako spretno spraševati, da človek sam ne ve, kdaj mu pove vse, kar je sklenil zatajiti. Tudi meni se je zgodilo tako. V manj ko petih minutah je komisar zvedel, kar sem mu hotel prikriti in kar je hotel na vsak način vedeti.

"Trebalo ga je torej samo odvesti k Garofoliju," je dejal enemu izmed stražnikov. "Ko bo dospel v ulico Lourcine, bo brez dvoma takoj našel pravo hišo. Odvedli ga boste k Garofoliju in pozvedeli, kar je treba."

Odšli smo torej vsi trije: stražnik, vrtnar in jaz.

Kakor je rekel komisar, mi ni bilo težko najti hišo, kjer je stanoval Garofoli. Šli smo po stopnicah v četrto nadstropje.

(Dalje prihodnjik)

Ne pozabite na Gallusovo ploščo "Lipa zelenela je"!

Under One Flag

June 12 to 16
May Co.
Downtown
7th floor!

MI DAJEMO IN ZAMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE!

Pridite, pridružite se nam, in uživajte slastna jedila z vsega sveta. Pokusite eksotične jedi, okusne poslastice, pecivo in mnogo drugih dobrot 22 različnih narodnosti.

Ta prireditev je naš iskren poklon številnim narodnostnim skupinam, ki so pomagale ustanoviti in razvijati naše mesto.

Predmeti ljudske obrti in narodnostna glasba! Od 11. dop. do 4. popoldne.

Pridite malicat ali pa samo na ogled! Nakupite razne dobrote in ponesite jih domov družini!

Toda ne zamudite tega posebnega dogodka!

KOLEDAR društvenih prireditev

JUNIJ

17. in 18. — DSPB Tabor Cleveland priredi na Slovenski pristavi pri kapelici na Orlovem vrhu proslavo v spomin pobitih slovenskih domobrancev, četnikov in drugih žrtev komunistične revolucije v Sloveniji.

18. — Slovensko kulturno društvo Triglav priredi prvi piknik v Triglavskem parku. Ob 11. dop. maša, nato kosilo in ples.

JULIJ

1. in 2. — Slovenski dan na Slovenski pristavi — priredijo Pevski zbor Korotan, Folklorna skupina Kres in Dramatsko društvo Liliija.

1., 2. in 3. — Slomškov krožek v Clevelandu organizira udeležbo na vsakoletnem vseslovenskem romanju pri Brezjanski Materi božji v Lemont.

13-14-15-16. — Fara sv. Vida priredi vsakoletni karneval v farnem avditoriju, na Glass Avenue in na šolskem dvorišču.

16. — Misijonska znamkarska akcija priredi piknik na Slovenski pristavi.

30. — Slovenska šola fare Marije Vnebovzete priredi piknik na Slovenski pristavi.

23. — Slovensko kulturno društvo Triglav, Milwaukee, Wis. priredi misijonski piknik v Triglavskem parku z mašo ob 11. dop., kosilom in zabavo.

AVGUST

6. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

19. in 20. — Slovenski športni klub priredi tekmovanje v tenisu na Slovenski pristavi. (Prvi del).

20. — Jugoslovansko društvo v Daytonu, Ohio, priredi letni piknik v prostorih Eintracht kluba s kosilom in plesom.

20. — Slovensko kulturno društvo Triglav, Milwaukee, Wis. priredi športni dan v parku. Ob 11. dop. maša, nato kosilo, športne tekme in ples.

20. — Fara Marije Vnebovzete obhaja svoje ŽEGNANJE od

SEPTEMBER

17. — Vinska trgateg v Slovenski pristavi.

17. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi obed v farni dvorani pri Sv. Vidu od 11. dopoldne do 2. popoldne.

24. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

OKTOBER

1. — Slovensko kulturno društvo Triglav, Milwaukee, Wis. - priredi Vinsko trgateg v parku s kosilom in plesom. (Maša ta dan v Parku ne bo.)

7. — Klub newburških upokojencev priredi večerjo s ple-

som v Slovenskem narodnem domu na E. 80 cesti.

7. — Pevski zbor "Fantje na vasi" priredi zabavni večer v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju ob pol osmih zvečer. Igra Alpski sekstet.

14. — Društvo SPB Cleveland priredi družabni večer v avditoriju pri Sv. Vidu.

15. — Občni zbor staršev Slovenske šole pri Sv. Vidu.

21. — DSPB Tabor — Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slovenskem domu na

Newyorška mestna uprava je namenila 2.4 milijona dolarjev za uvedbo zaprte televizije na postajah podzemne železnice, da bi preprečevala kazniva dejanja na teh nevarnih krajih. Na peronih petih največjih postaj bodo postavili nad 200 televizijskih kamer. Tako bo lahko policija nenehno spremljala, kaj se kje dogaja.

Podpirajmo Rožmanovo zavetišče v Argentini

PROTECT YOUR SLOVENIAN HERITAGE AND ETHNIC VOICE ADVERTISE IN THE AMERICAN HOME newspaper

TONY KRISTAVNIK PAINTING AND DECORATING

Telephone: 944-8436 Spomlad je tu! Najboljši čas za barvanje vaših hiš! Preglejte vaše domove in pokličite nas za brezplačen proračun. Smo strokovnjaki! Sanitas in papiranje

LET YOUR LIFE INSURANCE WORK FOR YOU

American Mutual has a new concept which combines your life insurance with an exciting new benefit program. This program includes low interest certificate loans, low interest mortgage loans, scholarships, social activities, and recreational facilities provided by one of the largest Slovenian Fraternal Associations in Ohio. For further information, just complete and mail the below coupon.

To: American Mutual Life Assoc. 6401 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103

My date of birth is
Name
Street
City State Zip

SLOVENSKI DAN

1. IN 2. JULIJA

na

SLOVENSKI PRISTAVI

Prosimo, da pošljate Ameriško Domovino kot moje darilo za Očetovski dan na sledeči naslov: \$23.00 na leto \$14.00 za po leta

Za to darilo pošiljam znesek \$.....

Moje ime in naslov: